

Saimaan lohikalojen **KESTÄVÄ KALASTUS**

Ehdotus kalastuksen järjestämisestä
Luonterin kalastusalue

Sisällysluettelo

1. UHANALAISET KOHDELAJIT	4
1.1 Järvitaimen	4
1.2 Saimaannieriä	4
2. TOIMENPITEET	5
2.1 Rasvaeväleikkauksiin siirtyminen	5
2.2 Saaliskiintiö	5
2.3 Koukkumäärärajoitus	5
2.4 Paloittelukielto	6
2.5 Vapamäärärajoitus	6
2.6 Järvilohen alamitta	6
2.7 Järvitaimenen alamitta	6
2.8 Kohosiimapyynti	7
2.9 Koho- ja välivesiverkot	7
2.10 Saimaannieriän syysrauhoidus	7
2.11 Saimaannieriän rauhoituspiiri	7
2.12 Kestävä pyydyskalastus	8
2.13 Syysverkottamisen sääntely	8
3. LÄHTEET	9
4. LIITTEET	10

Arvoisa vastaanottaja,

Saimaan lohikalat -hankkeen tavoitteena on parantaa neljän Vuoksen vesistön uhanalaisen kalalajin (järvilohi, järvitaimen, nieriä, harjus) tilaa kalastusta ohjaamalla. Kyseiset lajit on kansallisella tasolla määritelty uhanalaisiksi. Näin ollen myös suojelun toimeenpano on ensisijaisesti kansallinen asia. Suomen velvoite huolehtia mainittujen lajien säilymisestä on ehdoton ja asian taustalla on myös kansainvälisiä sitoumuksia.

Kalastuslain (1982/286) 1 §:n mukaan kalastus on järjestettävä kestävällä tavalla. Kalastusoikeuden haltija on ensi kädessä velvollinen järjestämään kalastuksen ja kalakannan hoidon niin, että 1 §:ssä mainitut tavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon (KL 2 §). Kalastuskunnan tulee, jollei asia kuulu kalastusaluehallinnon tai viranomaisen käsiteltäviin, järjestää alueellaan kalastus ja kalakannan hoito ottamalla huomioon, mitä kalastuslain 1 ja 2 §:ssä ja kalastuslaissa muutoin on säädetty (KL 48 §).

Voimassa olevan kalastuslain mukaan järvikohtaisia kalastuksensäätelypäätöksiä on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa kalastusalueen päätöksinä. Kalastusalueen päätökset velvoittavat eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikkia kalastajia ja kalastusta osakaskuntien alueilla. Säätelyn kohdistuessa pienelle alueelle yksittäisen osakaskunnan rajojen sisällä, saattaa olla tarkoituksenmukaista tehdä päätös yksittäisen osakaskunnan päätöksellä.

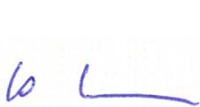
Saimaan lohikalat -hanke esittää käyttöönotettaviksi oheisia toimenpiteitä, joiden avulla tavoitellaan vahvempia lohikalakantoja. Vastaavia toimenpiteitä (paikalliset olot ja nykyiset kalastussäännöt huomioon) esitetään kaikille lohikalojen kannalta tärkeille Vuoksen vesistöalueen kalastusalueille ja eräille osakaskunnille.

Kalastusalueen yleinen kokous päättää toimenpiteiden lopullisesta sisällöstä ja täytäntöönpanosta.

Eri alueille toimitetut ehdotukset tulevat nähtäville myös hankkeen Internet-sivuille (www.jarvilohi.fi). Kalastuksenjärjestämissuunnitelmat ovat keskeisin osa-alue hankkeessa. Hanke raportoi suunnitelmista saatavat tulokset rahoittajille (Euroopan komissio ja maa- ja metsätalousministeriö).

Esitettyjen toimenpiteiden avulla turvataan osaltaan lohikalojen kalastuksen ja lohikalakantojen säilyminen Vuoksen vesistössä.

Joensuussa 14.3.2013

Mirko Laakkonen
projektipäällikkö
Saimaan lohikalat -hanke
puh: 0295 026 069

Juho Rajala
projektiassistentti
Saimaan lohikalat -hanke
puh: 0295 026 251

Veli-Matti Kaijomaa
kalatalouspäällikkö
P-K:n ELY-keskus
puh: 0295 026 059

1. UHANALAISET KOHDELAJIT

1.1 Järvitaimen

Järvitaimen on luokiteltu napapiirin eteläpuolella **erittäin uhanalaiseksi** (toim. Mannerkoski 2010). Vuoksen järvitaimenen luontainen lisääntyminen on vähäistä ja kanta on käytännössä istutusten varassa. Kalastus järvialueilla on yksi suurimmista luontaisesti lisääntyvien kalojen määrää rajoittavista tekijöistä.

Järvitaimeneen liittyvillä toimenpiteillä tähdätään luontaisen lisääntymisen vahvistamiseen.

1.2 Saimaannieriä

Saimaannieriä on luokiteltu **äärimmäisen uhanalaiseksi** (toim. Mannerkoski 2010). Alkuperäinen luontaisesti lisääntyvä kanta elää Kuolimossa. Saimaannieriä on istutuksilla pyritty palauttamaan entisiin nieriävesiin Saimaalle. Merkkejä luontaisen lisääntymisen onnistumisesta on viime vuosina saatu myös Kuolimon ulkopuolelta mm. Luonterilta. Kalastus on yksi suurimmista luontaisesti lisääntyvien kalojen määrää rajoittavista tekijöistä.

Saimaannieriään liittyvillä toimenpiteillä pyritään mahdollistamaan lajin leviäminen alkuperäisille esiintymisalueilleen ja vahvistamaan luontaista lisääntymistä.

2. TOIMENPITEET

Saimaan lohikalat -hanke esittää Luonterin kalastusalueelle toteutettavaksi seuraavia toimenpiteitä:

Toimenpiteet 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 ja 2.5 liittyvät lupaehtoihin, joten ne tulisi viedä käsiteltäviksi myös osakaskuntatasolle, sekä Pitkälahden osakaskunnan viehelupa-alueelle ja Luonterin kalastuksenhoitoyhdistyksen viehelupa-alueelle.

2.1 Rasvaeväleikkauksiin siirtyminen

Toimenpide: Istutetaan kalastettavaksi tarkoitetut järvitaimenet jatkossa rasvaeväleikkattuina, ja kielletään tulevaisuudessa rasvaevällisten järvitaimenien ottaminen saaliiksi koosta riippumatta.

Perusteet: Toimenpiteellä turvataan luonnonkudusta peräisin olevien kalojen ja kannanhoitoa varten istutettujen kalojen eloon jäämistä. Rasvaeväleikkausmenetelmän avulla tavoitellaan luontaisen lisääntymisen vahvistumista eriyttämällä kalastettava ja säilytettävä järvitaimenkanta.

2.2 Saaliskiintiö

Toimenpide: Asetetaan venekuntakohtainen saaliskiintiö lohikaloille. Järvilohelle ja järvitaimenelle 2 kpl/vrk ja saimaannieriälle 1 kpl/vrk. Suositellaan vapauttamaan kaikki saimaannieriät.

Huom! Kiintiö koskee vain rasvaeväleikkattuja järvitaimenia, rasvaevälliset tulee vapauttaa aina.

Perusteet: Saaliskiintiöiden asettaminen auttaa jakamaan saaliin tasaisemmin kalastajien kesken. Saaliskiintiö myös ohjaa kalastuspainetta useampiin lajeihin. Saaliskiintiön avulla voidaan välttää ylilyöntejä lohikalojen saaliiksi ottamisessa.

2.3 Koukkumäärärajoitus

Toimenpide: Rajoitetaan koukkujen kärkien määrää siten, että yhdessä raksissa/vieheessä saa olla enintään 3 koukun kärkeä (esim. yksi kolmihaarakoukku tai 3 yksihaarakoukku).

Perusteet: Ylimääräiset koukut tarttuvat usein kalan ulkopuolelle esim. silmään. Toimenpiteen avulla voidaan vähentää ulkopuolisia vaurioita ja helpottaa kalan vapauttamista. Alamittaisten kalojen vapauttaminen on pakollista elävänä tai kuolleena kalastuslain 36 §:n mukaisesti.

2.4 Paloittelukielto

Toimenpide: Kielletään järvilohen, järvitaimenen, harjuksen ja saimaannieriän paloittelu tai fileeraus ennen rantaan tuloa.

Perusteet: Paloittelukiellolla voidaan ehkäistä alamittaisten kalojen sekä rasvaevällisten järvilohien ja -taimenien ottamista saaliiksi.

2.5 Vapamäärärajoitus

Toimenpide: Asetetaan venekohtainen vapamäärärajoitus, jossa sallitaan enintään 8-10 vavan käyttäminen per vene.

Perusteet: Alamittaisia tai rauhoitettuja kaloja tarttuu vieheisiin aina kalastustavoista tai viehevalinnoista huolimatta. Mitä enemmän vieheitä on pyynnissä, sitä suuremmaksi riski alamittaisten ja muusta syystä vapautettavien kalojen vahingoittumisesta kasvaa.

2.6 Järvilohen alamitta

Toimenpide: Asetetaan järvilohen alamitaksi 60 cm.

Perusteet: Järvilohi on erittäin nopeakasvuinen kala. Vaikka Luonteri ei ole järvilohen kannanhoitoaluetta, on pelkästään istutusten mahdollisimman hyvän tuottavuuden kannalta perusteltua nostaa alamitta 60 cm:iin.

2.7 Järvitaimenen alamitta

Toimenpide: Asetetaan järvitaimenen alamitaksi 50, 55 tai 60 cm.

Perusteet: Luontaisen lisääntymisen turvaamiseksi kalojen tulisi saavuttaa sukukypsyys ennen joutumistaan saaliiksi. Pienin suositeltu alamitta järvitaimenelle on 50 cm. Alamittaa säätäessä on syytä ottaa huomioon paikalliset olosuhteet. Alueellisesti voi olla tarpeen säätää korkeampi alamitta kuin 50 cm. Yhteinen 60 cm alamitta järvilohelle ja taimenelle on myös hyvä ratkaisu, sillä useat kalastajat eivät erota lajeja toisistaan.

2.8 Kohosiimapyynti

Toimenpide: Kielletään kohosiimapyynti ympärivuotisesti.

Perusteet: Kohosiima pyytää kaikenkokoisia lohikaloja. Kalastuslain 36 §:n mukaan kaikki alamittaiset kalat on vapautettava elävänä tai kuolleena. Myös rasvaevälliset järvi- tai lampen taimenet tulee vapauttaa. Pielisellä (Turunen 1998) tehdyssä tutkimuksessa todetaan, että järvilohen vapauttaminen elävänä lohisiimasta on käytännössä mahdotonta.

2.9 Koho- ja välivesiverkot

Toimenpide: Asetetaan koho- ja välivesiverkkojen alimmaksi solmuväliksi 80 mm (pl. muikkuverkot).

Perusteet: Solmuvälirajoituksella ehkäistään tehokkaasti alamittaisten lohikalojen joutumista saaliiksi. Toimenpide ei häiritse merkittävästi muuta kalastusta.

2.10 Saimaannieriän syysrauhitus

Toimenpide: Ohjeistetaan kalastajia välttämään saimaannieriän rauhoitusaikana (11.9.–15.11.) sellaisia pyyntimenetelmiä, jotka soveltuvat saimaannieriän pyyntiin. Erityisesti saimaannieriän lisääntymiseen soveltuvat matalikot ja ranta-alueet tulee rauhoittaa kalastukselta.

Perusteet: Nieriä on rauhoitettu Vuoksen vesistöalueella 11.9.–15.11. (kalastusasetus 17 §). Rauhoitetun kalalajin pyytämiseen soveltuvien pyyntimenetelmien käyttäminen on kiellettyä rauhoitusaikaan kalastuslain 34 §:n mukaisesti. Kalastettaessa syksyisin saimaannieriän lisääntymisalueilla ei voida välttyä pyydystämästä myös rauhoitettuja nieriöitä.

2.11 Saimaannieriän rauhoituspiiri

Toimenpide: Laajennetaan saimaannieriän rauhoituspiiriä (liite 1).

Perusteet: Rauhoituspiirin laajennuksella pyritään vahvistamaan saimaannieriän luontaista lisääntymistä Luonterilla. Nykyisen rauhoituspiirin eteläpuolella sijaitsevien saarten rannat ovat potentiaalisia saimaannieriän lisääntymisalueita. Selkävesille sijoittuva laajennus luo entistä paremmat edellytykset nieriäkannan elpymiselle. Rauhoituspiirin laajennuksen jälkeenkin Luonterille jää vielä erittäin hyvät edellytykset muiden kalajien pyynnille.

2.12 Kestävä pyydyskalastus

Toimenpide: Ohjeistetaan kalastajia suosimaan pyydyksiä, joista kala voidaan tarvittaessa vapauttaa elävänä (mm. rysä ja katiska). Lisäksi ohjeistetaan osakaskuntia asettamaan kalastajakohtaisia verkkomäärärajoituksia. Hankkeen suositus on enintään neljä verkkoa (120 m) / vapaa-ajankalastaja.

Perusteet: Verkkomäärää rajoittamalla voidaan alentaa lohikaloihin kohdistuvaa kalastuspainetta. Verkkoihin jää sivusaalina toisinaan alamittaisia lohikaloja, joiden vapauttaminen elävänä on hankalaa.

2.13 Syysverkottamisen sääntely

Toimenpide: Yhteistyössä osakaskuntien kanssa selvitetään merkittävät järvitaimenen liikkumisalueet. Asetetaan näille alueille kielto kalastaa alle 80 mm solmuvälin verkoilla (pl. muikkuverkot) 1.9.- jäiden tulo.

Perusteet: Pielisellä, Höytiäisellä ja Orivedellä toteutettavan merkkitutkimuksen perusteella suuri osa järvitaimenista saadaan alamittaisina läheltä karuja rantavesiä verkoilla syksyisin. Toimenpiteen avulla voitaisiin vähentää alamittaisiin taimeniin kohdistuvaa pyyntipainetta merkittävästi.

3. LÄHTEET

Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 80/2006. Saimaannieriän toimenpideohjelma.

Kalastusasetus 1982.

Kalastuslaki 1982.

Mannerkoski, Ilpo 2010 toim. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja.

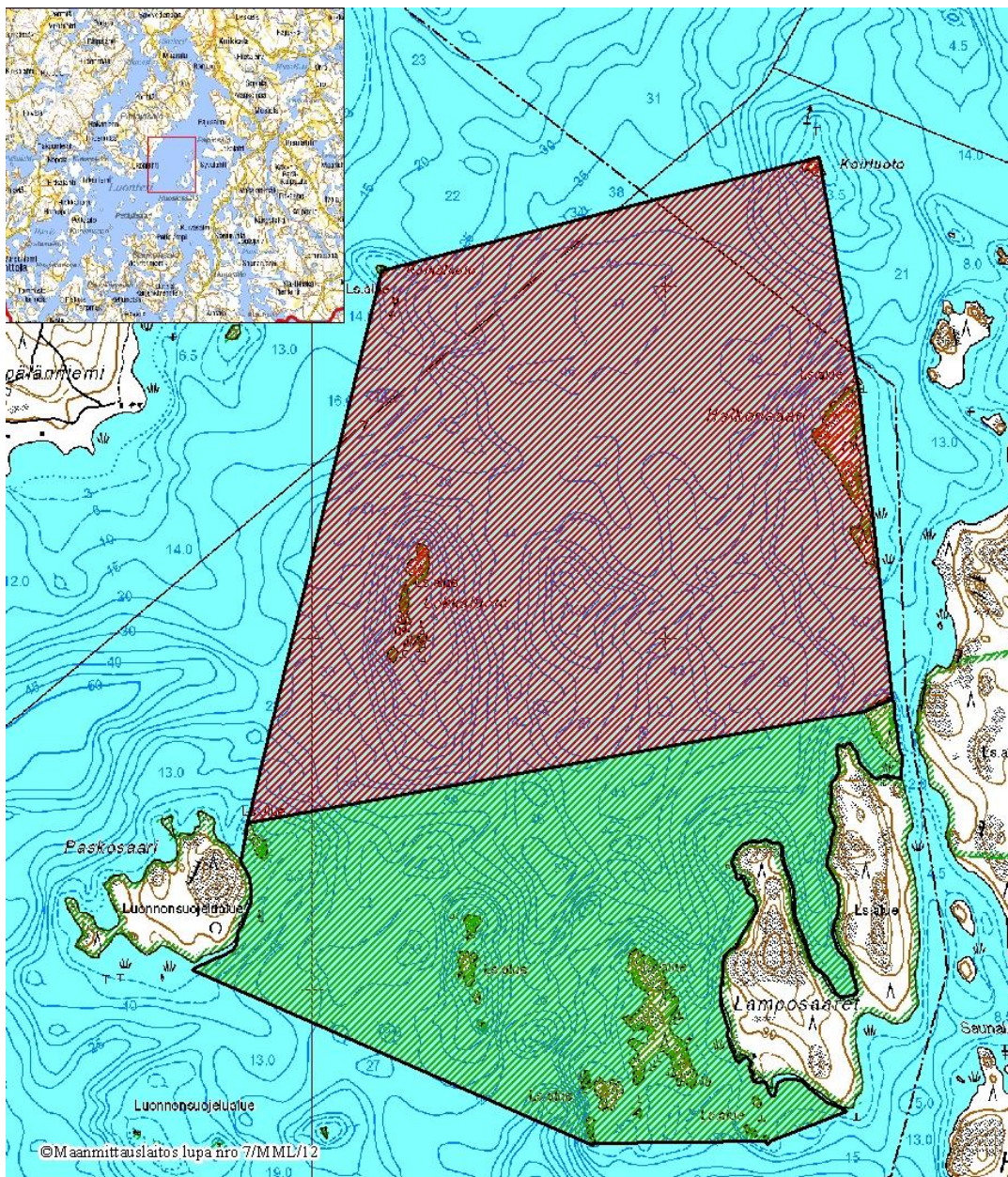
Turunen, T, Halonen, J & Suuronen, P. 1998. Sisävesien lohisiiimapyynti antaa alamittaista saaliskalaa.

Saimaan lohikalojen
KESTÄVÄ KALASTUS

4. LIITTEET

Liite 1. Saimaannieriän rauhoituspiirin laajennus

Saimaan lohikalojen
KESTÄVÄ KALASTUS

500
Metriä

 Elnäkö-, liikenne- ja
ympäristökeskus

 RAUHOITUSPIIRI

 EHDOTETTU
LAAJENNUS